
Naczelna Rada Adwokacka

Palestra 28/3-4(315-316), 82-87

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

sprawców mordów — wykonawców wymiaru hitlerowskiej sprawiedliwości, ile przez zbiurokratyzowany proces eksterminacji narodu polskiego i żydowskiego, realizowany przez terror administracyjny i sądownictwo.

Jak dużą wagę do działalności sądownictwa jako narzędzia eksterminacji przywiązywały władze Trzeciej Rzeszy świadczy fakt, że interwencji *in petus* w stosunku do orzeczonego wyroku użył nawet sam Hitler, żądając zmiany wydanego w białej sprawie łagodniejszego wyroku na karę śmierci. Również Sąd Rzeszy uchylił w drobnej sprawie wyrok na Polaka, zamieniając wymierzoną mu karę na karę śmierci.

Recenzowana praca przedstawia w wyczerpujący sposób zarówno struktury jak i metody sprawowania władzy w Trzeciej Rzeszy z zakresu uregulowania prawnymi przepisami hitlerowskiej tyranii. W tym aspekcie praca ta stanowi niejako korelat słynnej pracy Alana Bullocka pt. „Hitler, studium tyranii”.

Jedyna krytyczna uwaga, jaką można by zgłosić pod adresem recenzowanej monografii, to niewystarczające — jak się wydaje — zaznaczenie powiązań działalności hitlerowskiego sądownictwa i administracji z konkretnymi osobami. W ostatecznym rozrachunku za realizowanie ujętej w ramy prawa przestępczej działalności oraz za samą legislaturę odpowiedzialność — poza całym systemem — ponoszą także konkretne osoby. Sprawcy ci, przynajmniej w pewnym zakresie, nie tylko mogliby, ale wręcz powinni być ujawnieni.

Recenzowana praca stanowi przede wszystkim studium prawne. Niewątpliwie jednak to bogate pod względem treściowym dzieło znajdzie — ze względu na szeroką problematykę poruszonych zagadnień — licznych odbiorców w sferach socjologów, historyków, politologów, a być może również psychologów oraz — przez wzgląd na zagadnienia etyczne — także filozofów. Przy takiej rozpiętości adresatów pracy zwraca uwagę daleko posunięta jurydyczacja stylu, niezbędna wprawdzie w zakresie terminologii prawniczej, ale przy zbyt ścisłym jej stosowaniu wprowadzająca pewną hermetyczność języka, co dla nieprawników stanowi oczywiste utrudnienie w przyswajaniu sobie treści.

Praca o sądownictwie i administracji hitlerowskiej poświęcona realizowanej przez Trzecią Rzeszę problematyce eksterminacji Polaków i obywateli polskich, rzucająca światło na wiele aspektów wiedzy o okupacji hitlerowskiej w Polsce, powinna być jak najszybciej przetłumaczona na język polski, tym bardziej że cena książki (96 Mk) wskazuje na bardzo ograniczone możliwości jej nabycia przez czytelnika polskiego.

Kazimierz Askanas

NACZELNA RADA ADWOKACKA

Z PRAC PREZYDIUM

1.

Spotkanie przedstawicieli NRA w Naczelnym Sądzie Administracyjnym

Prezydium NRA na posiedzeniu w dniu 6 grudnia 1933 r. powołało — między innymi — stały Zespół d/s kontaktów z kierownictwem Naczelnego Sądu Administracyjnego. Obowiązkiem adwokatury jest troska o to, aby tak ważna dziedzina

spraw dotycząca bezpośrednich stosunków organów administracji państwowej z obywatelami, spraw niezwykle istotnych w sferze przestrzegania praworządności, była w sposób sprawny i zgodny z prawem rozstrzygana. Ponadto obowiązkiem organów samorządowych adwokatury jest dbać o to, aby udział adwokatów w tych sprawach był rzeczywiście pomocny zarówno obywatelom jak i Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu w prawidłowym podejmowaniu przezeń orzeczeń sądowych.

Do składu osobowego Zespołu, o którym mowa, zostali powołani następujący adwokaci: Karol Głogowski (Łódź), Lesław Runge (Poznań) i Franciszek Sadurski (Warszawa) — jako przewodniczący.

W dniu 23 stycznia 1984 r. dwaj członkowie Zespołu adw. Lesław Runge i adw. Franciszek Sadurski spotkali się w siedzibie NSA z prezesem Naczelnego Sądu Administracyjnego doc. drem hab. Adamem Zielińskim. W spotkaniu tym uczestniczył także dyr. Biura Orzecznictwa NSA Henryk Starcewski.

Przedmiotem spotkania był udział adwokatów w sprawach przed Naczelnym Sądem Administracyjnym. Według przytoczonych przez NSA danych udział ten powoli się zwiększa, tak że obecnie adwokaci uczestniczą w 24% spraw zawisłych przed NSA. Obok wystąpień na wysokim poziomie prawniczym odnotowuje się również stosunkowo duży procent wystąpień na niskim poziomie. Podstawowym mankamentem jest to, że zapomina się często, iż podstawą zaskarżenia decyzji administracyjnej jest jej niezgodność z prawem, a nie problem jej słuszności. Dlatego najczęściej przedmiotem zarówno odwołania pisemnego jak i wywodów ustnych jest kwestia zasadności i słuszności zaskarżanej decyzji z punktu widzenia zainteresowanej strony. Z tego względu, jak to z naciskiem podkreślił prezes NSA, komplet orzekający, oczekując wywodów prawniczych podważających zaskarżoną decyzję, słyszy najczęściej argumenty, które nie mają znaczenia dla rozstrzyganej sprawy.

Innych zarzutów pod adresem występujących w NSA adwokatów nie podnoszono.

W świetle powyższego istnieje konieczność zorganizowania sympozjum poświęconego problemowi prawa administracyjnego oraz kodeksu postępowania administracyjnego. Zgodnie wyrażono pogląd, że takie sympozjum (2—3-dniowe) powinno się odbyć w DPTA w Grzegorzewicach w możliwie krótkim czasie. Kierownictwo NSA zadeklarowało pełną pomoc w przygotowaniu tematów oraz udział wykładowców w planowanym sympozjum.

Ponadto Prezes NSA doc. Zieliński poinformował, że w połowie marca br. odbędzie się coroczna narada sędziów NSA, na którą będzie zaproszony przedstawiciel NRA.

Atmosfera spotkania była bardzo przyjemna i rzeczowa. Zgodnie wyrażono życzenie kontynuowania spotkań.

Prezydium NRA postanowiło:

1) przyjąć do wiadomości powyższą informację i zawarte w niej postulaty, zalecając jednocześnie Komisji omówienie z kierownictwem NSA prawnej problematyki dotyczącej stosowania art. 47 ust. 2 p.o.a.; 2) zobowiązać Komisję ds. Współpracy z NSA i Komisję Doskonalenia Zawodowego do zorganizowania w DPTA w Grzegorzewicach sympozjum na temat roli i obowiązków adwokata w postępowaniu administracyjnym i w postępowaniu przed NSA.

2.

Obsada stanowiska kierownika zespołu adwokackiego

Zespół Adwokacki Nr 17 w Krakowie postawił pytanie, czy adwokat wybrany w 1983 r. na kierownika zespołu, a kończący w dniu 31 grudnia 1983 r. praktykę adwokacką z przyczyn ustawowych (przejsięcie na emeryturę na skutek ukończenia 70 roku życia), może pełnić nadal funkcje kierownika Z.A. aż do ukończenia swojej kadencji.

Prezydium NRA na posiedzeniu w dniu 9 stycznia 1984 r. postanowiło udzielić odpowiedzi następującej treści:

Ani literalne brzmienie prawa o adwokaturze, ani logiczna interpretacja postanowień działu III regulaminu w sprawie zasad tworzenia, organizowania, funkcjonowania i rozwiązywania zespołów adwokackich oraz uczestniczenia w dochodzie zespołu, uchwalonego na zasadzie art. 56 pkt 6 lit. b) ustawy-Prawo o adwokaturze przez Krajowy Zjazd Adwokatury w dniu 2 października 1983 r., nie uzasadniają poglądu, żeby czynności kierownika zespołu mógł wykonywać adwokat nie będący członkiem danego zespołu.

Artykuł 30 prawa o adwokaturze stanowi, że organem zespołu adwokackiego jest zebranie zespołu. W myśl § 10 powołanego wyżej regulaminu zebranie zespołu stanowią adwokaci-członkowie zespołu, przy czym zgodnie z § 11 pkt 5 zebranie zespołu otwiera kierownik zespołu i przewodniczy jego obradom, a w myśl § 13 regulaminu przy podejmowaniu uchwał na zebraniu zespołu — w razie równości głosów — rozstrzyga głos przewodniczącego.

Skoro — zgodnie z przytoczonymi wyżej przepisami — uczestnikami zebrania zespołu mogą być jedynie adwokaci będący członkami zespołu, to adwokat nie będący członkiem zespołu nie ma ani prawa uczestnictwa w zebraniu zespołu, ani prawa głosowania, a więc nie mógłby wykonywać swych podstawowych funkcji kierownika zespołu.

Nawiasowo podkreślić należy, że § 12 regulaminu przewiduje, iż w razie niedokonania wyboru kierownika zespołu okręgowa rada adwokacka wyznaczy z grona członków zespołu adwokata, któremu powierzy czasowo wykonywanie czynności kierownika zespołu.

Mając na względzie przytoczone wyżej przesłanki, Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej wyraża pogląd, że kierownikiem zespołu może być jedynie adwokat będący członkiem danego zespołu.

3.

Ustalenie zakresu problematyki w planie pracy Zespołu d/s Współpracy NRA z Sądem Najwyższym oraz z Izbą Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SN

Prezydium NRA na posiedzeniu w dniu 16 stycznia 1984 r. ustaliło następujący zakres problematyki w projekcie planu pracy Zespołu d/s Współpracy NRA z Sądem Najwyższym, a zwłaszcza z Izbą Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SN:

1) na wspólnym posiedzeniu Izby i przedstawicieli Naczelnej Rady Adwokackiej przyjęto zasadę wspólnego omawiania przez Zespół wszystkich problemów dotyczących istotnych spraw adwokatury oraz tych problemów, które mogą być przedmiotem zainteresowania w zakresie „orzecznictwa adwokackiego”;

- 2) problemy ogólne dotyczące tematyki adwokackiej przed zapadnięciem uchwały lub wyroku Sądu Najwyższego powinny być omawiane w ramach posiedzeń Zespołu, choć merytorycznej problematyki w tym zakresie nie sposób ustalić, albowiem będą ją dyktowały potrzeby adwokatury, a także zakres zainteresowań Sądu Najwyższego;
- 3) przedmiotem rozmów z Pierwszym Prezesem Sądu Najwyższego powinna być aktualna tematyka bieżąca, a m.in.:
 - a) sprawy realizacji postulatów adwokatury, by zgodnie z § 6 regulaminu SN z 1962 r. przy ogłaszaniu orzeczeń SN w urzędowym zbiorze orzecznictwa uwzględniać również nazwiska adwokatów występujących w poszczególnych sprawach,
 - b) sprawy realizacji postulatów adwokatury nowelizacji § 11 regulaminu SN z 1962 r., na podstawie którego istnieje obecnie obowiązek przesyłania akt Prokuraturze Generalnej na 30 dni przed terminem z obowiązkiem zwrotu akt na 30 dni przed rozpoznaniem. Zgodnie z obecnym stanem prawnym Prokuratura Generalna dysponuje aktami przez 27 dni, a adwokatura przez 3 dni, przy czym realizacja tego stanu jest niekiedy dla obrońców jeszcze bardziej utrudniona. W tej sytuacji nowelizacja tego stanu, który przekreśla pojęcie równości stron w procesie, jest zagadnieniem pilnym,
 - c) zasygnalizowanie pilnej potrzeby znówelizowania § 18 cyt. wyżej regulaminu, zgodnie z którym przy rozważaniu przez Sąd Najwyższy wytycznych lub zagadnienia prawnego w naradzie uczestniczy prokurator z obowiązkiem wycofania się tylko na czas głosowania. Stan ten, jako sprzeczny z pojęciem autonomizacji decyzji sądowej, wymaga pilnej nowelizacji,
 - d) zasygnalizowanie pilnego postulatów, by w posiedzeniach Sądu Najwyższego poświęconych rozpatrywaniu wniosków Ministra Sprawiedliwości o uchyleniu sprzecznych z prawem uchwał organów adwokatury (art. 14 p.o.a.) brał udział przedstawiciel tego organu samorządowego, którego decyzja została zakwestionowana, jak również przedstawiciel NRA,
 - e) zasygnalizowanie postulatów dopuszczania przedstawiciela NRA na posiedzenia Sądu Najwyższego w sytuacji, którą uzasadnia treść art. 69 ust. 3 p.o.a. (zaskarżenie do SN przez zainteresowanego lub organ samorządu adwokackiego decyzji Ministra Sprawiedliwości o sprzeciwie co do wpisu na listę adwokatów lub aplikantów adwokackich).

4.

Uchylenie podjętych przez okręgowe rady adwokackie uchwał w sprawie stosowania prawa o adwokaturze

Stosownie do brzmienia art. 70 ustawy o ustroju adwokatury z 1963 r. osoby wpisane na listę adwokatów a zajmujące stanowiska określone w pkt 1-3 tego przepisu mogły pozostawać na liście adwokatów, ale w okresie zajmowania tych stanowisk nie mogły wykonywać zawodu adwokata. Ustawa z dnia 19 grudnia 1963 r. o ustroju adwokatury utraciła moc z dniem 30 września 1982 r. na skutek wejścia w życie z dniem 1 października 1982 r. ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze, tym samym więc wszelkie rozwiązania legislacyjne dawnej ustawy w tej chwili nie obowiązują.

Wbrew temu ORA w Gdańsku uchwałą z dnia 6 grudnia 1983 r. uchyliła ograniczenie z art. 70 u.o.a. wobec adw. J.C.

Prezydium NRA na posiedzeniu w dniu 9 stycznia 1984 r. postanowiło na mocy art. 60 p.o.a. uchylić wspomnianą uchwałę, albowiem powyższe ograniczenia z art. 70 u.o.u.a. przestały obowiązywać z mocy samego prawa.

Prezydium NRA na tym samym posiedzeniu postanowiło na mocy art. 60 p.o.a. uchylić także uchwałę ORA w Radomiu z dnia 22 grudnia 1983 r. w sprawie udzielenia adw. S.W. zezwolenia na prowadzenie sprawy cudzoziemca dewizowego, albowiem według przepisów nowego regulaminu w sprawie funkcjonowania zespołów adwokackich uzyskanie zezwolenia na prowadzenie spraw cudzoziemców dewizowych nie jest potrzebne.

*

Na posiedzeniu w dniu 16 stycznia 1984 r. Prezydium NRA postanowiło na podstawie art. 60 p.o.a. uchylić uchwałę ORA w Szczecinie z dnia 14 listopada 1983 r. o polityce personalnej w Izbie w części dotyczącej zasad przenoszenia siedzib zawodowych do Szczecina i określającej czas wykonywania zawodu przez wnioskodawców w takich wypadkach na minimum 5 lat, albowiem uchwała ta w tej części jest sprzeczna z dyspozycją art. 68 ust. 1 p.o.a. stanowiącą, że przy wyznaczaniu siedziby okręgowe rady adwokackie kierują się jedynie koniecznością prawidłowego rozmieszczenia.

5.

Miejsce zamieszkania adwokata wykonującego zawód indywidualnie

W związku z wątpliwościami, czy adwokaci wykonujący zawód indywidualnie mogą zamieszkiwać poza swoją siedzibą zawodową, Prezydium NRA na posiedzeniu w dniu 16 stycznia 1984 r. postanowiło:

Adwokat-członek zespołu adwokackiego powinien zamieszkiwać w miejscowości, w której znajduje się siedziba zespołu. Zezwolenie na zamieszkiwanie w innej miejscowości na terenie swojej izby udziela okręgowa rada adwokacka. Zezwolenie na zamieszkiwanie adwokata-członka zespołu w okręgu innej izby udziela Naczelna Rada Adwokacka.

Zgodnie z art. 37 p.o.a. przepisy działu II tego prawa stosuje się odpowiednio do adwokatów wykonujących zawód indywidualnie.

W razie wyrażenia przez Ministra Sprawiedliwości zgody na wykonywanie zawodu indywidualnie w określonej miejscowości, ORA wyznaczają siedzibę adwokata w tejże miejscowości oraz ustosunkuje się do sprawy zamieszkiwania poza nią. Zezwolenia na zamieszkiwanie przez adwokata indywidualnego wykonującego zawód w okręgu innej izby może udzielić wyłącznie Naczelna Rada Adwokacka.

6.

Wysokość składki członkowskiej adwokata wykonującego zawód indywidualnie

Na posiedzeniu w dniu 23 stycznia 1984 r. Prezydium NRA odmówiło uchylecia uchwały ORA w Krakowie z dnia 23 września 1983 r. w sprawie określenia wysokości składki na rzecz Izby należnej od adw. K., wykonującego zawód indywidualnie w M., na 5,5% osiąganego obrotu. W uzasadnieniu powyższej uchwały ORA w Krakowie powołała się na to, że ustalając dla adw. K. wysokość składki oparła się na analogii do wysokości składek opłacanych na rzecz zespołów adwokackich.

W odwołaniu od wymienionej wyżej uchwały adw. K. podniósł, że ustalenie składki w wysokości 5,5% miesięcznego obrotu powoduje zbyt duże obciążenie jego dochodów oraz że prowadzona przez niego kancelaria indywidualna „ma bardzo niski współczynnik zyskowności” wobec wysokich kosztów własnych, wynoszących ok. 50% obrotu, i konieczności uiszczania podatków dochodowego i obrotowego.

Prezydium NRA uznało, że przytoczone wyżej argumenty nie mogą być uznane za zasadne i powodować uchylecia zaskarżonej uchwały ORA w Krakowie, wobec czego pozostawiło odwołanie bez uwzględnienia. Jest rzeczą niesporną, że adwokaci wykonujący zawód w zespołach adwokackich opłacają składki na rzecz macierzystej Izby w wysokości 5,5% od osiąganego obrotu.

Z PRAC OŚRODKA BADAWCZEGO ADWOKATURY

1.

Z inicjatywy i pod patronatem Naczelnej Rady Adwokackiej odbyły się w dniach 20 i 21 lutego 1984 r. w Zakopanem VI Narciarskie Mistrzostwa Polski Adwokatury.

Rozegrane 2 konkurencje: slalom gigant w Kotle Gąsienicowym i bieg płaski na trasie biegowej pod Krokwią. W poszczególnych grupach zwyciężyli: w dwuboju — adw. Teresa Hofman z Katowic, Jerzy Łowczowski z Zakopanego, Andrzej Tarnawski z Krakowa i Marian Mirek z Nowego Targu. Zespołowo zwyciężyła ORA w Krakowie, która tym razem zdobyła już puchar przechodni NRA na stałe; II miejsce zajęła ORA w Opolu, a III — ORA w Wałbrzychu. Odbył się także slalom gigant dla członków rodzin adwokatów.

VI Mistrzostwa zorganizowała ORA w Krakowie; organizacji następnych podjęła się ORA w Wałbrzychu. VII Mistrzostwa mają się odbyć w Karpaczu.

Podkomisja sportowa NRA

S.R.

2.

Zespół d/s Sportu, Rekreacji i Wypoczynku NRA informuje:

- 1) w dniach 1—5.VIII.1984 r. odbędzie się VI Ogólnopolski rejs żeglarski adwokatów. Organizatorem imprezy jest Okręgowa Rada Adwokacka w Olsztynie, do której należy kierować zgłoszenia do dnia 30.VI.1984 r.,
- 2) w miesiącu wrześniu 1984 r. odbędzie się rajd pieszy, którego organizatorem jest Okręgowa Rada Adwokacka w Bielsku-Białej,